

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης: 76/2021

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Γ΄ ΤΜΗΜΑ)

Συνεδρίαση της 26^{ης} Απριλίου 2021

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Βασιλική Δούσκα, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Σπυρίδων Παπαγιαννόπουλος, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ., Ευφροσύνη Μπερνικόλα, Αδαμαντία Καπετανάκη, Κυριακή Παρασκευοπούλου, Χρήστος Μητκίδης, Βασιλική Παπαθεοδώρου, Ευάγγελος Μαρίνης, Μιχαήλ Τζουβάρας, Νικόλαος Μουκαζής, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Γιολάντα Παπαρούνη, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθ. ερωτήματος : Το υπ' αριθ. πρωτ. 1551/09.03.2021 (εισερχ. 231 1406/10-03-2021) έγγραφο του Προέδρου του Διοικητικού Συμβουλίου του ν.π.δ.δ. με την επωνυμία «ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ», με τη συνημμένη υπ' αριθ. 206.8/24.02.2021 ομόφωνη απόφαση του παραπάνω Συμβουλίου.

Περίληψη ερωτήματος : Ερωτάται εάν «εμπίπτει στις αρμοδιότητες που έχει το Διοικητικό Συμβούλιο του Πράσινου Ταμείου δυνάμει της κείμενης νομοθεσίας και εν προκειμένω του άρθρου 5 παρ. 2. και ιδίως των εδ. β', γ' και ιστ' και του άρθρου 6 παρ. 2 εδ. γ' του Ν. 3889/2010 σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 12 παρ.1 εδ. η και 13 παρ.1 εδ. η του Π.Δ.26/2019, η προσθήκη στους Οδηγούς Διαχείρισης των Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων του Πράσινου Ταμείου ή στον κατάλογο των εγκεκριμένων δικαιολογητικών

πρόβλεψης για την προσκόμιση βεβαίωσης πληρωμής του αναδόχου από τον οικείο Ο.Τ.Α. α' βαθμού, όπως διαμορφώθηκε και αποφασίσθηκε με την υπ' αριθ. 206.8/24-02-21 ομόφωνη απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου».

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το οποίο υποβάλλεται νόμιμα από τον Πρόεδρο του Δ.Σ. του Πράσινου Ταμείου Ν.Π.Δ.Δ., σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2 περ. γ' του άρθρου 6 του Ν. 3086/2002 (Α'324) και των παραγράφων 1 του άρθρου 4 και 3 του άρθρου 10 του Ν. 3889/2010 (Α'182), το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Από τα στοιχεία του φακέλου και το πραγματικό που δίδεται από την ερωτώσα υπηρεσία, προκύπτουν τα ακόλουθα:

1. Το Πράσινο Ταμείο αποτελεί Ν.Π.Δ.Δ., εποπτευόμενο από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας που ιδρύθηκε με τον Ν. 3889/2010 «Χρηματοδότηση Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων, Πράσινο Ταμείο, Κύρωση Δασικών Χαρτών και άλλες διατάξεις» (Α'182).

2. Σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 5 και 6 του Ν. 3889/2010 (Α'182), στις αρμοδιότητες του Πράσινου Ταμείου περιλαμβάνεται η κατάρτιση Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων (Χ.Π.) για τη χρηματοδότηση διάφορων φορέων, συμπεριλαμβανομένων και των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης α' βαθμού, για δράσεις, οι οποίες αποσκοπούν στην προστασία του περιβάλλοντος. Επίσης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 3 και 8 του Ν. 3889/2010, το Πράσινο Ταμείο αποτελεί φορέα διαχείρισης των Πράσινων και λοιπών Πόρων και ως εκ τούτου η διαμόρφωση των Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων αποσκοπεί στην ορθή αξιοποίηση και διαχείριση των πράσινων πόρων προς όφελος του κοινωνικού συνόλου για την επίτευξη των στόχων της εθνικής περιβαλλοντικής πολιτικής.

Τα Χ.Π. διαρθρώνονται σε Άξονες Προτεραιότητας, Μέτρα και Δράσεις, καθορίζουν τους δικαιούχους φορείς, το ύψος της χρηματοδότησης και τα κριτήρια αξιολόγησης των υποβαλλόμενων προτάσεων χρηματοδότησης και εξυπηρετούν εν γένει την ανάγκη διασφάλισης της διαφάνειας των χρηματοδοτήσεων και της εξυπηρέτησης των στόχων των αντίστοιχων πολιτικών.

3. Η χρηματοδότηση συγκεκριμένων δράσεων μέσω Χ.Π. προϋποθέτει την πλήρωση των όρων και των προϋποθέσεων που περιλαμβάνονται στις εγκριτικές τους Πράξεις (Υπουργικές Αποφάσεις) ή σε άλλες αποφάσεις του Δ.Σ. (άρθρο 6 παρ. 2 του Ν. 3889/2010), όπως είναι εν προκειμένω οι Οδηγοί Διαχείρισης. Σημειώνεται ότι στο άρθρο 6 παρ. 2 εδ. γ' του Ν.3889/2010 ορίζεται ότι στη βασική δομή των Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων μπορεί να περιλαμβάνονται τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων και έργων και μπορεί να εξειδικεύονται ως προς τη φύση και το είδος των πράξεων ανά πρόγραμμα. Ο έλεγχος τήρησης των σχετικών όρων και προϋποθέσεων ένταξης της συγκεκριμένης δράσης σε Χ.Π. ανήκει στο Πράσινο Ταμείο, το οποίο είναι και ο φορέας Χρηματοδότησης. Σύμφωνα δε με το άρθρο 5 παρ. 2 και ιδίως τα εδ. β', γ', στ', ζ', ι' και ιστ' του Ν. 3889/2010 στις αρμοδιότητες του Π.Τ. δεν περιλαμβάνεται μόνον η κατάρτιση των σχετικών Χ.Π. και η εξειδίκευση της δομής και των προδιαγραφών σχεδιασμού τους, των κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής, αλλά και οι διαδικασίες διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ελέγχου της εφαρμογής τους. Προκύπτει, σαφώς, η κεντρική αρμοδιότητα του Π.Τ. σχετικά με την παρακολούθηση πλήρωσης των όρων και προϋποθέσεων που εμπεριέχονται στις Υ.Α. έγκρισης των σχετικών Προγραμμάτων και στους Οδηγούς Διαχείρισής τους.

4. Στα άρθρα 12 παρ. 1 εδ. η' και 13 παρ. 1 εδ. η' του Π.Δ. 26/2019 «Οργανισμός Λειτουργίας Πράσινου Ταμείου» προβλέπεται ότι στις αρμοδιότητες των Τμημάτων Σχεδιασμού Διαχείρισης Τομέα Φυσικού Περιβάλλοντος και Σχεδιασμού και Διαχείρισης Τομέα Αστικού Περιβάλλοντος (αντίστοιχα), εντάσσεται η επεξεργασία, κατάρτιση και εισήγηση της δομής και των προδιαγραφών, ο σχεδιασμός των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής, της εξειδίκευσης των δικαιολογητικών, των υποχρεώσεων των δικαιούχων καθώς και των διαδικασιών διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ελέγχου της εφαρμογής τους.

5. Στις Υπουργικές Αποφάσεις έγκρισης των Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων εμπεριέχεται σχετική πρόβλεψη, σύμφωνα με την οποία εξουσιοδοτείται το Δ.Σ. του Πράσινου Ταμείου να εξειδικεύσει με σχετικές αποφάσεις του την διαδικασία υποβολής προτάσεων, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, και τα στοιχεία, τα οποία θα πρέπει να περιλαμβάνει ο φάκελος που υποβάλλεται στο Πράσινο Ταμείο, την διαδικασία ένταξης και αξιολόγησης των προτάσεων

και τον ορισμό του φορέα ο οποίος υπέβαλε την πρόταση ως δικαιούχου (βλ. ενδεικτικά την αρ. 787/05-02-2020 [ΑΔΑ:992Ρ46Ψ844-9ΚΙ] Υ.Α., όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει). Κατ' εφαρμογή της προβλεπόμενης εξουσιοδότησης στις Υπουργικές Αποφάσεις έγκρισης των οικείων Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων εγκρίνονται με σχετική απόφαση του Δ.Σ. του Πράσινου Ταμείου οι Οδηγοί Διαχείρισης του εκάστοτε Χρηματοδοτικού Προγράμματος ή συγκεκριμένων Αξόνων αυτού. Στους εν λόγω Οδηγούς εξειδικεύονται, σύμφωνα με την σχετική εξουσιοδοτική διάταξη των Υ.Α., οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες ένταξης των δικαιούχων στο Πρόγραμμα, η διαδικασία και οι όροι υποβολής των σχετικών προτάσεων στο Πράσινο Ταμείο, τα κριτήρια αξιολόγησης/επιλογής και η διαδικασία αξιολόγησης, έγκρισης και ένταξης των προτάσεων στο Πρόγραμμα, καθώς και ο καθορισμός των ζητούμενων δικαιολογητικών και των λοιπών στοιχείων που θα πρέπει να περιλαμβάνει ο φάκελος υποβολής της πρότασης στο Πράσινο Ταμείο, καθώς και οι υποχρεώσεις των δικαιούχων.

6. Δεδομένου του ιδιαίτερου καθεστώτος των ρυμοτομικών απαλλοτριώσεων και της ρύθμισης του θέματος στην κείμενη νομοθεσία και τις Υπουργικές Αποφάσεις έγκρισης των Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων για τους Κοινόχρηστους Χώρους, όταν αυτό κρίνεται αναγκαίο, δεν εγείρονται ζητήματα για τον χρόνο καταβολής της χρηματοδότησης στους δικαιούχους των Χ. Π. για την απόκτηση Κοινόχρηστων Χώρων. Ως εκ τούτου, τα Χ.Π. για την απόκτηση Κ.Χ. δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του σχετικού ερωτήματος.

7. Περαιτέρω, το ζήτημα της πληρωμής του αναδόχου από τον δικαιούχο του Χρηματοδοτικού Προγράμματος πριν από την χρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου και της προσκόμισης της σχετικής βεβαίωσης αντιμετωπίζεται με διαφορετικό τρόπο στους Οδηγούς Διαχείρισης των Χ.Π. που έχουν εγκριθεί μέχρι σήμερα ή στα δικαιολογητικά που έχουν αναρτηθεί στην ιστοσελίδα του Πράσινου Ταμείου, στην περίπτωση που δικαιούχοι αυτών είναι κατά πρώτο λόγο οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού ή άλλοι φορείς του Δημοσίου (Ο.Τ.Α. β' βαθμού), οι οποίοι εκδίδουν Χρηματικά Εντάλματα για την πληρωμή των αναδόχων. Ειδικότερα, στον Οδηγό Διαχείρισης του Χ.Π. «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» 2020, που έχει εγκριθεί με την υπ' αρ. 787/05-02-2020 (ΑΔΑ:992Ρ46Ψ844-9ΚΙ) Υπουργική Απόφαση όπως έχει τροποποιηθεί με τις

υπ' αριθμ. 2561/24-04-2020 (ΑΔΑ:9ΟΛΔ46Ψ844-Β2Λ) και 7049/13-10-2020 (ΑΔΑ:6Ε0Χ46Ψ844-5ΚΔ) Υπουργικές Αποφάσεις, και εν προκειμένω στον Άξονα για την Αστική Αναζωογόνηση, εκτός από την αναλυτική καταγραφή των δικαιολογητικών, που γίνεται στον Οδηγό, στο link των δικαιολογητικών, στο οποίο αυτός παραπέμπει, προβλέπεται η προσκόμιση σχετικής βεβαίωσης από τον οικείο Ο.Τ.Α. α' βαθμού είτε περί εξόφλησης του εντάλματος στον ανάδοχο, ο οποίος έχει εκτελέσει το σχετικό έργο ή υπηρεσία είτε περί μη εξόφλησης, αναγνωρίζοντας ένα πεδίο διακριτικής ευχέρειας στους Ο.Τ.Α. α' βαθμού. Επισημαίνεται, επίσης, ότι στον προαναφερθέντα Οδηγό Διαχείρισης προβλέπεται η χρηματοδότηση προτάσεων που ήδη βρίσκονται σε διαδικασία δημοπράτησης ή και έχουν συμβασιοποιηθεί προσφάτως, αλλά δεν έχουν εξοφληθεί μέχρι και την ημερομηνία της ένταξης, ενώ καμία αναφορά δε γίνεται για τυχόν απαγόρευση εξόφλησης του αναδόχου από πλευράς δικαιούχου Δήμου μετά από την σχετική απόφαση ένταξης.

Στον πίνακα, ωστόσο, των αναρτημένων στην ιστοσελίδα του Π.Τ. δικαιολογητικών, τα οποία θα πρέπει να προσκομίσουν οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού στην περίπτωση που έχουν αναγνωρισθεί δικαιούχοι του Άξονα Προτεραιότητας 4 «Βιώσιμη Αστική Κινητικότητα» του Χ.Π. «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου 2016» που έχει εγκριθεί με την υπ' αρ. 3352/13-7-2016 (ΑΔΑ: 7ΥΩ646Ψ844-ΨΩ6) Υ.Α. και έχει τροποποιηθεί με την υπ' αρ. 7011/28-12-2016 Υ.Α. για την χρηματοδότηση της εκπόνησης Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας («ΣΒΑΚ»), συμπεριλαμβάνεται και η βεβαίωση περί μη εξόφλησης του σχετικού εντάλματος στον ανάδοχο. Σημειώνεται ότι, πέραν των προαναφερθέντων δικαιολογητικών, δεν έχει εγκριθεί Οδηγός Διαχείρισης για το εν λόγω Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα του Πράσινου Ταμείου. Συνεπεία δε του εν λόγω δικαιολογητικού, δεν έχει εγκριθεί μέρος της χρηματοδότησης του Δήμου Γαλατσίου για την εκπόνηση Σχεδίου Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας, καθόσον είχαν ήδη εξοφληθεί τα σχετικά εντάλματα στον ανάδοχο.

Επίσης, το ζήτημα της πληρωμής από το Πράσινο Ταμείο δύο Χρηματικών Ενταλμάτων, τα οποία είχαν εξοφληθεί από τους οικείους ΟΤΑ α' βαθμού, οι οποίοι είχαν αναγνωρισθεί δικαιούχοι του Χρηματοδοτικού Προγράμματος «Αστική Αναζωογόνηση» του Πράσινου Ταμείου αποτέλεσε το αντικείμενο της

υπ' αρ. 30/2018 απόφασης του IV Κλιμακίου του Ελεγκτικού Συνεδρίου, μετά από την διαφωνία του Πράσινου Ταμείου και της Υπηρεσίας Επιτρόπου στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας. Στην εν λόγω απόφασή του το Κλιμάκιο αποφάνθηκε ότι δεδομένης της μη ύπαρξης σχετικής πρόβλεψης στον Οδηγό Διαχείρισης του Προγράμματος, αλλά και στα σύμφωνα αποδοχής όρων (ΣΑΠΟ) που είχαν συναφθεί μεταξύ των Δήμων και του Πράσινου Ταμείου, η προηγούμενη πληρωμή των αναδόχων δεν ασκεί επίδραση στην νομιμότητα της καταβολής από το Πράσινο Ταμείο της σχετικής χρηματοδότησης στους οικείους Ο.Τ.Α. α' βαθμού.

Σημειώνεται, επίσης, ότι το ζήτημα αυτό αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης και σε σχέση με το εάν θα μπορούν οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού να εξοφλούν τον ανάδοχο, ο οποίος έχει εκπονήσει Σχέδιο Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.) και εν συνεχεία να χρηματοδοτηθούν από το Πράσινο Ταμείο στο πλαίσιο του Άξονα Προτεραιότητας 4 «Σχέδια Φόρτισης Ηλεκτρικών Οχημάτων (Σ.Φ.Η.Ο.)» του Χ.Π. «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου 2020», δεδομένης μάλιστα της σχετικής προθεσμίας που έχουν οι Ο.Τ.Α. α' βαθμού σύμφωνα με τον Ν. 4710/2020 για την εκπόνηση των εν λόγω Σχεδίων.

Στο σημείο αυτό κρίνεται, επίσης, σκόπιμο να αναφερθεί ότι ο Άξονας «Αστική Αναζωογόνηση» του Χ.Π. «Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου» αφορά αποκλειστικά σε έργα και προμήθειες, ενώ άλλοι Άξονες του εν λόγω Χ. Π. όπως τα Σ.Β.Α.Κ. και τα Σ.Φ.Η.Ο. αφορούν σε μελέτες ή υπηρεσίες, γεγονός που δημιουργεί διαφορετικές παραμέτρους στον κάθε έναν Άξονα του Χ.Π., στη δομή τους και στον τρόπο υλοποίησης και αντιμετώπισής τους. Θα πρέπει επίσης να αποσαφηνιστεί ότι δεν έχει προβλεφθεί η σύναψη αποδοχής όρων (ΣΑΠΟ) που είχαν συναφθεί μεταξύ των Δήμων και του Πράσινου Ταμείου για τους Άξονες Προτεραιότητας, οι οποίοι αφορούν τη χρηματοδότηση της εκπόνησης Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας («ΣΒΑΚ») και Σχεδίων Φόρτισης Ηλεκτροκίνητων Οχημάτων («Σ.Φ.Η.Ο.»).

8. Κατόπιν τούτων, ενόψει του διαφορετικού τρόπου με τον οποίο η διοίκηση ρυθμίζει ανά χρηματοδοτικό πρόγραμμα τα σχετικά ζητήματα απόδοσης στο δικαιούχο των καταβαλλόμενων στον ανάδοχο, ερωτάται εάν εμπίπτει στις αρμοδιότητες που έχει το Διοικητικό Συμβούλιο του Πράσινου Ταμείου, δυνάμει της κείμενης νομοθεσίας, η προσθήκη για προσκόμιση βεβαίωσης πληρωμής του αναδόχου από τον οικείο Ο.Τ.Α. α' βαθμού στους Οδηγούς

Διαχείρισης των Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων του Πράσινου Ταμείου ή στον κατάλογο των εγκεκριμένων δικαιολογητικών.

Νομοθετικό πλαίσιο

9. Από τις διατάξεις του ν. 3889/2010 (Α'182) «Χρηματοδότηση Περιβαλλοντικών Παρεμβάσεων, Πράσινο Ταμείο, Κύρωση Δασικών Χαρτών και άλλες διατάξεις» ορίζονται τα εξής:

Αρθρο 4 Πράσινο Ταμείο

«1. Το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με την επωνυμία "Ειδικό Ταμείο Εφαρμογής Ρυθμιστικών και Πολεοδομικών Σχεδίων", το οποίο ιδρύθηκε με το άρθρο 19 του ν.δ. 1262/1972 (ΦΕΚ 194 Α'), μετονομάζεται σε "Πράσινο Ταμείο".»

Αρθρο 5 Σκοπός - Αρμοδιότητες

«1. Σκοπός του Πράσινου Ταμείου είναι η ενίσχυση της ανάπτυξης μέσω της προστασίας του περιβάλλοντος με τη διαχειριστική, οικονομική, τεχνική και χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, η στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της Χώρας και η εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος μέσω της διοίκησης, διαχείρισης και αξιοποίησης των πόρων που προβλέπονται στα άρθρα 3 και 8.

2. Στις αρμοδιότητες του Πράσινου Ταμείου ανήκουν ιδίως:

α. ...

β. Η διαμόρφωση προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση μέτρων και δράσεων προστασίας, αναβάθμισης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος μέσα στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής και ενεργειακής πολιτικής.

γ. Η αξιολόγηση και επιλογή των προτάσεων και των προς χρηματοδότηση προγραμμάτων, η παρακολούθηση και η διασφάλιση της υλοποίησής τους.

δ. Η επεξεργασία, κατάρτιση και εισήγηση προς τον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής των γενικών κριτηρίων ένταξης και επιλογής προγραμμάτων.

ε. Η εισήγηση των μέτρων, δράσεων και προγραμμάτων στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.

στ. Η διενέργεια των απαραίτητων διαδικασιών για την επιλογή των επί μέρους φορέων υλοποίησης των παραπάνω δράσεων και η συμφωνία με αυτούς για τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των δράσεων αυτών από τους Πράσινους Πόρους....

ιδ. Η επιδότηση, επιχορήγηση, χρηματοδότηση και δανειοδότηση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, ... για την εφαρμογή προγραμμάτων και την εκτέλεση έργων και η χρηματοδότηση της εκτέλεσης έργων από αυτά....

ιστ. Η εξειδίκευση της δομής και των προδιαγραφών σχεδιασμού των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής, καθώς και των διαδικασιών διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ελέγχου της εφαρμογής τους.

6. Το Πράσινο Ταμείο με απόφαση του διοικητικού του συμβουλίου ορίζει τους όρους και τις διαδικασίες υλοποίησης και ελέγχου των δράσεων που χρηματοδοτεί.»

Άρθρο 6 Προγράμματα και δικαιούχοι

«1. Το Πράσινο Ταμείο μπορεί να χρηματοδοτεί προγράμματα που καταρτίζονται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής ή άλλα Υπουργεία και τους εποπτευόμενους οργανισμούς τους, αποκεντρωμένες γενικές διοικήσεις, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα, όπως αυτός οριοθετείται από τις διατάξεις του άρθρου 1 του ν. 1256/1982, και σωματεία ή άλλης μορφής ενώσεις νομικών και φυσικών προσώπων, τα οποία στοχεύουν σύμφωνα με τους καταστατικούς τους σκοπούς στην προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος.

2.α. Η βασική δομή των χρηματοδοτικών προγραμμάτων μπορεί να περιλαμβάνει ενδεικτικώς:

αα) Άξονες προτεραιότητας που εξειδικεύουν την εθνική περιβαλλοντική στρατηγική.

ββ) Μέτρα τα οποία εξειδικεύουν τους άξονες προτεραιότητας.

γγ) Δράσεις που εξειδικεύουν τα μέτρα και στις οποίες εντάσσονται οι πράξεις και τα έργα που υλοποιούν οι δικαιούχοι.

β. Το χρηματοδοτικό πρόγραμμα συνοδεύεται από συμπλήρωμα προγραμματισμού στο οποίο εξειδικεύεται ο προϋπολογισμός και κατανέμεται

στο χρόνο ισχύος του προγράμματος. Στο χρηματοδοτικό πρόγραμμα προσδιορίζονται οι δικαιούχοι της χρηματοδότησης.

γ. Τα κριτήρια αξιολόγησης και επιλογής πράξεων και έργων μπορεί να εξειδικεύονται ως προς τη φύση και το είδος των δράσεων ανά πρόγραμμα. Στα κριτήρια αυτά περιλαμβάνονται υποχρεωτικά η επιλεξιμότητα, ωριμότητα, πληρότητα, σκοπιμότητα του προγράμματος, η συνεκτικότητα του με τις εκάστοτε εθνικές και κοινοτικές πολιτικές και την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία, καθώς και η διαχειριστική ικανότητα του φορέα υλοποίησης.

3. Κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς φόρο προστιθέμενης αξίας (Φ.Π.Α.), ποσού μεγαλύτερου ή ίσου των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ εγκρίνεται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου. Κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα προϋπολογιζόμενης δαπάνης, χωρίς Φ.Π.Α., ποσού μικρότερου των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ εγκρίνεται με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου. Με τις αποφάσεις αυτές καθορίζονται το ύψος και ο τρόπος καταβολής των επιχορηγήσεων ή δανείων, οι διαδικασίες και οι όροι καταβολής, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των προγραμμάτων.

4. Πριν από την έγκριση κάθε προγράμματος, καταχωρίζεται στην ιστοσελίδα του Πράσινου Ταμείου περίληψη του προγράμματος και των επί μέρους στοιχείων του ...»

Αρθρο 7 Διοικητικό Συμβούλιο

«1. Η διοίκηση του Ταμείου ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο. Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από τον Πρόεδρο και έξι μέλη,

3. Το Διοικητικό Συμβούλιο διοικεί το Ταμείο και ελέγχει τη λειτουργία των υπηρεσιών του, διαχειρίζεται την περιουσία του, τους πόρους του Ταμείου και τις υποθέσεις του, αποφασίζει για κάθε υπόθεση που αφορά στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων και την εκπλήρωση των σκοπών του, αποφασίζει και εντέλλεται την είσπραξη των πόρων και την ενέργεια δαπανών, εγκρίνει τον ετήσιο προϋπολογισμό, ισολογισμό και απολογισμό του, τους οποίους εν συνεχεία υποβάλλει για έγκριση στον Υπουργό Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής.. ... »

10. Περαιτέρω, από τις διατάξεις του Π.Δ. 26/2019 (Α' 42) «Οργανισμός Λειτουργίας Πράσινου Ταμείου» ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 4 Διοικητικό Συμβούλιο (Δ.Σ.)

«6. Το Διοικητικό Συμβούλιο του Πράσινου Ταμείου μεριμνά, ως όργανο διοίκησης, για την εφαρμογή των γενικών και ειδικών διατάξεων που διέπουν τη λειτουργία του Ταμείου, ως Νομικού Προσώπου Δημοσίου Δικαίου, εποπτευόμενο από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, ασκεί τις αναφερόμενες στις διατάξεις του ν. 3889/2010 αρμοδιότητες και, ιδιαιτέρως, τις παρακάτω:

α. Διοικεί το Ταμείο και ελέγχει τη λειτουργία των υπηρεσιών του....

στ. Αποφασίζει τους όρους και τις διαδικασίες υλοποίησης και ελέγχου των δράσεων που χρηματοδοτεί το Πράσινο Ταμείο.

ζ. Αποφασίζει και εντέλλεται την είσπραξη των πόρων και την ενέργεια δαπανών. ...»

Άρθρο 12 Τμήμα Σχεδιασμού και Διαχείρισης τομέα Φυσικού Περιβάλλοντος (Γ')

« 1. Στο Τμήμα Σχεδιασμού και Διαχείρισης τομέα Φυσικού Περιβάλλοντος (Γ') ανήκουν οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Η ανάλυση της δομής των χρηματοδοτικών προγραμμάτων στον τομέα που διαχειρίζεται.

β. Ο καθορισμός των προδιαγραφών με βάση τις οποίες γίνεται η ενεργοποίηση των προγραμμάτων αυτών.

γ. Ο προσδιορισμός των διαδικασιών αξιολόγησης και των κριτηρίων επιλεξιμότητας των προς χρηματοδότηση πράξεων - έργων του τομέα. ...

στ. Η διενέργεια των απαραίτητων διαδικασιών για την επιλεξιμότητα των προτάσεων των φορέων υλοποίησης των σχεδιαζόμενων δράσεων και η συμφωνία με τους φορείς υλοποίησης για τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των δράσεων αυτών από τους Πράσινους και λοιπούς Πόρους....

η. Η επεξεργασία, κατάρτιση και εισήγηση της δομής και των προδιαγραφών, ο σχεδιασμός των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής, της εξειδίκευσης των δικαιολογητικών, των υποχρεώσεων των δικαιούχων καθώς και των διαδικασιών διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ελέγχου της εφαρμογής τους....»

Άρθρο 13 Τμήμα Σχεδιασμού και Διαχείρισης τομέα Αστικού Περιβάλλοντος (Δ')

«1. Στο Τμήμα Σχεδιασμού και Διαχείρισης τομέα Αστικού Περιβάλλοντος (Δ') ανήκουν οι ακόλουθες αρμοδιότητες:

α. Η ανάλυση της δομής των χρηματοδοτικών προγραμμάτων στον τομέα που διαχειρίζεται.

β. Ο καθορισμός των προδιαγραφών με βάση τις οποίες γίνεται η ενεργοποίηση των προγραμμάτων αυτών.

γ. Ο προσδιορισμός των διαδικασιών αξιολόγησης και των κριτηρίων επιλεξιμότητας των προς χρηματοδότηση πράξεων - έργων του τομέα....

στ. Η διενέργεια των απαραίτητων διαδικασιών για την επιλεξιμότητα των προτάσεων των φορέων υλοποίησης των σχεδιαζόμενων δράσεων και η συμφωνία με τους φορείς υλοποίησης για τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των δράσεων αυτών από τους Πράσινους και λοιπούς Πόρους....

η. Η επεξεργασία, κατάρτιση και εισήγηση της δομής και των προδιαγραφών, ο σχεδιασμός των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής, της εξειδίκευσης των δικαιολογητικών, των υποχρεώσεων των δικαιούχων καθώς και των διαδικασιών διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ελέγχου της εφαρμογής τους. ...»

Ερμηνεία διατάξεων

Από τις παραπάνω διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου εντός του οποίου εντάσσονται και του σκοπού που εξυπηρετούν, συνάγονται τα ακόλουθα:

11. Το Πράσινο Ταμείο είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου (άρθρο 4 ν. 3889/2010), εποπτευόμενο από το Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας, σκοπός του οποίου είναι, μεταξύ άλλων, και η χρηματοπιστωτική υποστήριξη προγραμμάτων, μέτρων, παρεμβάσεων και ενεργειών που αποβλέπουν στην ανάδειξη και αποκατάσταση του περιβάλλοντος και την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, τη στήριξη της περιβαλλοντικής πολιτικής της χώρας και την εξυπηρέτηση του δημόσιου και κοινωνικού συμφέροντος (άρθρο 5 παρ.1 ν. 3889/2010).

12. Στις αρμοδιότητες του Πράσινου Ταμείου (άρθρο 5 ν. 3889/2010) περιλαμβάνεται, μεταξύ άλλων, η διαμόρφωση προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση μέτρων και δράσεων προστασίας, αναβάθμισης και αποκατάστασης του περιβάλλοντος μέσα στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής και ενεργειακής πολιτικής (παράγραφος 2.β.), η διενέργεια των απαραίτητων διαδικασιών για την επιλογή των επί μέρους φορέων υλοποίησης των παραπάνω δράσεων και η συμφωνία με αυτούς για τους όρους και τις προϋποθέσεις χρηματοδότησης των δράσεων αυτών από τους Πράσινους Πόρους (παράγραφος 2.στ. και άρθρα 12 και 13 παρ.1.στ. π.δ. 26/2019), η χρηματοδότηση και δανειοδότηση οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), για την εφαρμογή προγραμμάτων και την εκτέλεση έργων και η χρηματοδότηση της εκτέλεσης έργων από αυτά (παράγραφος 2.ιδ.) και η εξειδίκευση της δομής και των προδιαγραφών σχεδιασμού των χρηματοδοτικών προγραμμάτων, των κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής, της εξειδίκευσης των δικαιολογητικών, των υποχρεώσεων των δικαιούχων, καθώς και των διαδικασιών διαχείρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης και ελέγχου της εφαρμογής τους (παράγραφος 2. ιστ. και άρθρο 12 και 13 παρ.1.η. π.δ. 26/2019). Τέλος, το Πράσινο Ταμείο με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του ορίζει τους όρους και τις διαδικασίες υλοποίησης και ελέγχου των δράσεων που χρηματοδοτεί (παράγραφος 6 και άρθρο 4 παρ. 6.στ. π.δ. 26/2019).

13. Στις αρμοδιότητες του Πράσινου Ταμείου (άρθρο 6 ν. 3889/2010) περιλαμβάνεται, εξάλλου, η χρηματοδότηση προγραμμάτων που καταρτίζονται από τους ίδιους τους Ο.Τ.Α. για την προστασία, αναβάθμιση και αποκατάσταση του περιβάλλοντος (παρ.1). Η βασική δομή των εν λόγω χρηματοδοτικών προγραμμάτων μπορεί να περιλαμβάνει την εξειδίκευση των κριτηρίων αξιολόγησης και επιλογής πράξεων και έργων ως προς τη φύση και το είδος των δράσεων ανά πρόγραμμα (παράγραφος 2.γ.) ενώ αναλόγως της προϋπολογιζομένης δαπάνης τους τα χρηματοδοτικά αυτά προγράμματα εγκρίνονται είτε με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ύστερα από πρόταση του διοικητικού συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου [δαπάνη >50.000 ευρώ], είτε με απόφαση του διοικητικού συμβουλίου του Ταμείου [δαπάνη <50.000 ευρώ] και με τις αποφάσεις αυτές καθορίζονται το ύψος και ο τρόπος καταβολής των επιχορηγήσεων ή δανείων,

οι διαδικασίες και οι όροι καταβολής, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή των προγραμμάτων.

14. Από τις μνημονευόμενες στο υπό κρίση ερώτημα υπουργικές αποφάσεις έγκρισης χρηματοδοτικών προγραμμάτων του Πράσινου Ταμείου [υπ' αρ. 3352/13-7-2016 (ΑΔΑ:7ΥΩ646Ψ844-ΨΩ6) και 787/05-02-2020 (ΑΔΑ:992Ρ46Ψ844-9ΚΙ)], που αφορούν Δράσεις Περιβαλλοντικού Ισοζυγίου ετών 2016 και 2020, αντίστοιχα, όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν] συνάγεται ότι, σε συμφωνία με τα προβλεπόμενα από τις προαναφερθείσες διατάξεις του άρθρου 5 παρ. 2.β. και 2.ιστ. και 6 και του άρθρου 6 παρ. 2.γ. και 3 του ν. 3889/2010 (Α'182), εξουσιοδοτείται το Δ.Σ. του Πράσινου Ταμείου (παρ. 6 και 4, αντίστοιχα, των υπουργικών αυτών αποφάσεων) να εξειδικεύσει, με την έκδοση σχετικών αποφάσεών του, τους Άξονες Προτεραιότητας που ορίζει καθένα από τα εν λόγω χρηματοδοτικά προγράμματα, καθώς και κάθε ζήτημα που συναρτάται με την υλοποίηση και εφαρμογή κάθε άξονα του προγράμματος. Μεταξύ δε αυτών, τα κριτήρια αξιολόγησης/επιλογής των δικαιούχων και ο καθορισμός των απαιτούμενων δικαιολογητικών που θα πρέπει να περιλαμβάνει ο φάκελος της πρότασης που υποβάλλει στο Πράσινο Ταμείο ο ενδιαφερόμενος Ο.Τ.Α., προκειμένου να αναγνωρισθεί δικαιούχος και να ενταχθεί στο Χρηματοδοτικό Πρόγραμμα. Περαιτέρω, όπως αναφέρεται στο ιστορικό (σκ.7) για την υ.α. του 2016 δεν εκδόθηκε Οδηγός Διαχείρισης και στον πίνακα των αναρτημένων δικαιολογητικών στην ιστοσελίδα του Π.Τ., που όφειλαν να προσκομίσουν οι αναγνωρισθέντες δικαιούχοι Ο.Τ.Α. α' βαθμού για τη χρηματοδότηση της εκπόνησης Σχεδίων Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (Σ.Β.Α.Κ.), περιλαμβάνεται και η βεβαίωση περί μη εξόφλησης του σχετικού εντάλματος στον ανάδοχο. Για την υ.α. του 2020, εγκρίθηκε με απόφαση του Δ.Σ. του Πράσινου Ταμείου Οδηγός Διαχείρισης, Β' Πρόσκληση - Σεπτέμβριος 2020, όπου εξειδικεύονται τα σχετικά ζητήματα υλοποίησης των δράσεων, που αφορούν τον Άξονα Προτεραιότητας 1 «Αστική Αναζωογόνηση», μεταξύ δε αυτών και ο καθορισμός των απαραίτητων δικαιολογητικών που θα πρέπει να περιλαμβάνει ο φάκελος υποβολής της πρότασης στο Πράσινο Ταμείο, με ρητή πρόβλεψη προσκόμισης σχετικής βεβαίωσης από τον οικείο Ο.Τ.Α. α' βαθμού, είτε περί εξόφλησης του εντάλματος στον ανάδοχο, που εκτέλεσε το σχετικό έργο ή υπηρεσία, είτε περί μη εξόφλησης.

15. Με τη μνημονευόμενη στο υπό κρίση ερώτημα Πράξη 0030/Συν.6η/06.03.2018 το ΚΛΙΜΑΚΙΟ ΠΡΟΛΗΠΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΔΑΠΑΝΩΝ στο IV ΤΜΗΜΑ του Ελεγκτικού Συνεδρίου αποφάνθηκε, ύστερα από σχετική διαφωνία που ανέκυψε μεταξύ της Επιτροπής του Ελεγκτικού Συνεδρίου στο Υπουργείο Περιβάλλοντος και Ενέργειας και του Ν.Π.Δ.Δ. με την επωνυμία «Πράσινο Ταμείο», σχετικά με τη θεώρηση ή μη χρηματικών ενταλμάτων, μετά από ερμηνεία και εφαρμογή των κρίσιμων, εν προκειμένω, διατάξεων των άρθρων 1, 4, 5 παράγραφοι 1, 2 εδ. β και ιδ, 4 και 6, 6 παράγραφοι 1, 2.α., β. και 3 του ν. 3889/2010 (Α' 182), ότι: *«IV. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στη νομική σκέψη που προηγήθηκε, το Κλιμάκιο κρίνει ότι, κατά τα βασίμως προβαλλόμενα από το Πράσινο Ταμείο, το γεγονός ότι οι ανάδοχοι που εκτέλεσαν τα έργα ... έχουν ήδη εξοφληθεί από τους Δήμους ... μετά την εκπλήρωση των συμβατικών τους υποχρεώσεων, δεν συνιστά λόγο μη νομιμότητας των εντελλομένων με τα επίμαχα χρηματικά εντάλματα.... Τούτο, δε, διότι, όπως σαφώς προκύπτει από τις εγκριτικές του εν λόγω Προγράμματος αποφάσεις..., από τον εγκριθέντα με την 67.2.1/2014 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου Οδηγό Διαχειρίσεως του Προγράμματος, αλλά και από τα Σύμφωνα αποδοχής όρων των αποφάσεων ένταξης που υπεγράφησαν μεταξύ του Ταμείου και των ανωτέρω Δήμων σχετικώς με τη χρηματοδότηση των συγκεκριμένων έργων, δικαιούχοι της προβλεπόμενης στο εν λόγω Πρόγραμμα χρηματοδοτήσεως από το Ταμείο για την εκτέλεση των έργων αυτών είναι αποκλειστικώς οι Δήμοι ... και όχι οι ανάδοχοι στους οποίους ανετέθησαν τα έργα αυτά. Συνεπώς, εφόσον οι εν λόγω Δήμοι δεν έχουν λάβει τα ποσά της χρηματοδοτήσεως που προβλέπονται στις ανωτέρω αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου του Ταμείου και τα προμνησθέντα Σύμφωνα αποδοχής όρων των αποφάσεων ένταξης, νομίμως λαμβάνουν τα ποσά αυτά με τα επίμαχα χρηματικά εντάλματα πληρωμής, η δε εξόφληση των αναδόχων μετά την ολοκλήρωση των ανωτέρω έργων ουδόλως επηρεάζει τη νομιμότητα της χρηματοδοτήσεως αυτής. Το γεγονός, δηλαδή, της προηγούμενης καταβολής από έκαστο Δήμο στον ανάδοχο του οικείου έργου, από ιδίους πόρους, του συνόλου του συμβατικού τιμήματος, συμπεριλαμβανομένου και του ποσού που επρόκειτο να καλυφθεί από τη χρηματοδότηση του Πράσινου Ταμείου, σύμφωνα με την οικεία απόφαση αναθέσεως, δεν κωλύει την λήψη της χρηματοδοτήσεως που*

δικαιούται ο Δήμος να λάβει από το Ταμείο, σύμφωνα με τα ειδικότερον αναφερόμενα ανωτέρω και, συνεπώς, ουδόλως επηρεάζει τη νομιμότητα της καταβολής από το Πράσινο Ταμείο του ήδη συμφωνηθέντος ποσού χρηματοδοτήσεως....».

16. Από τα προεκτεθέντα συνάγεται ότι, πέραν όσων ορίζονται ρητά με τις υπουργικές αποφάσεις που εγκρίνουν χρηματοδοτικά προγράμματα, η εξειδίκευση των ζητημάτων που ανακύπτουν κατά την υλοποίηση και εφαρμογή τους εμπίπτει στις αρμοδιότητες του Πράσινου Ταμείου και επιτυγχάνεται στην πράξη, αναλόγως της φύσης και του είδους των δράσεων που περιλαμβάνει κάθε χρηματοδοτικό πρόγραμμα και σε συμφωνία με τον επιδιωκόμενο σκοπό δημοσίου συμφέροντος στον οποίο αυτό αποβλέπει, όπως ορίζεται στο άρθρο 5 του ν. 3889/2010 (Α'182). Περαιτέρω, η εν λόγω εξειδίκευση επιτυγχάνεται με τους ακόλουθους τρόπους: α) με την έγκριση με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου Οδηγού Διαχείρισης του εκάστοτε χρηματοδοτικού προγράμματος ή συγκεκριμένου Άξονα Προτεραιότητας αυτού, όπου μπορεί να υφίσταται ρητή πρόβλεψη για την προσκόμιση από τον Ο.Τ.Α. που θα αναγνωρισθεί δικαιούχος βεβαίωσης εξόφλησης του αναδόχου του έργου ή της υπηρεσίας, β) με τη λήψη, σε περίπτωση μη ύπαρξης Οδηγού Διαχείρισης ή παράλειψης σχετικής αναφοράς, απόφασης από το ίδιο όργανο (Δ.Σ.) κατά τη διαδικασία πρόσκλησης υποβολής προτάσεων για ένταξη στο πρόγραμμα και καθορισμού των δικαιούχων Ο.Τ.Α. και των προϋποθέσεων ένταξής τους, με τον καθορισμό, μεταξύ άλλων, των απαραίτητων δικαιολογητικών που πρέπει να περιλαμβάνει ο φάκελος και γ) με τη Συμφωνία Αποδοχής Όρων Χρηματοδότησης (Σ.ΑΠ.Ο.) μεταξύ δικαιούχου Ο.Τ.Α. και Πράσινου Ταμείου.

Απάντηση

17. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Γ') γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι είναι δυνατή η προσθήκη στους Οδηγούς Διαχείρισης των Χρηματοδοτικών Προγραμμάτων του Πράσινου Ταμείου πρόβλεψης για την προσκόμιση βεβαίωσης πληρωμής του αναδόχου από τον δικαιούχο Ο.Τ.Α. Το αυτό ισχύει και για την περίπτωση καταλόγου δικαιολογητικών, εφόσον όμως έχει

προηγηθεί σχετική απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου του Πράσινου Ταμείου και επιτυγχάνεται ο σκοπός του άρθρου 5 του ν. 3889/2010 (Α'182).

Θεωρήθηκε

Αθήνα 29.04.2021

Η Πρόεδρος του Τμήματος

Βασιλική Δούσκα

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Γιολάντα Παπαρούνη

Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.